

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME
DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- Ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering over het gebruik van de videoconferentie voor de verschijning van minderjarige verdachten en delictplegers
- Principiële goedkeuring

Samenvatting:

Principiële goedkeuring van het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering over het gebruik van de videoconferentie voor de verschijning van minderjarige verdachten en delictplegers in uitvoering van artikel 15 van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht van 5 februari 2019

Bijlagen:

- Ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering
- het gunstig advies van de Inspectie van Financiën van 14 mei 2020;
- Het begrotingsakkoord werd verleend op 16 juli 2020.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld: Opgroeien

Inhoudelijk structurelement: Jeugdhulp

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2020/126 van 10 april 2020.

Het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het advies van het raadgevend comité Opgroeien van 23 april 2020.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Artikel 15 van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht van 5 februari 2019 voorziet in de introductie van de mogelijkheden van moderne technologieën inzake communicatie tussen de betrokken partijen voor wat betreft de afhandeling van jeugddelicten.

In de memorie van toelichting bij het vernoemde decreet wordt dit als volgt omschreven:

“Vanuit de Vlaamse Gemeenschap proberen we eveneens rekening te houden met een evoluerende maatschappij en de rechtspleging en invulling van reacties, waar mogelijk, hier op af te stemmen. Het horen van een minderjarige vanop afstand is in bepaalde omstandigheden, en wanneer de technische ondersteuning hiervoor aanwezig is, een volwaardig alternatief om invulling te geven aan het hoorrecht. De mogelijkheid van een videoconferentie wordt niet in alle gevallen voorzien. Zo is dit nooit mogelijk bij de eerste verschijning van de minderjarige voor de jeugdrechter of jeugdrechtbank. Daarnaast is het ook steeds de jeugdrechter/jeugdrechtbank die finaal kan beslissen dat de minderjarige wel in persoon moet aanwezig zijn.

Bovendien is dit geen verplichting, het is een bijkomende mogelijkheid die wordt voorzien om uitvoering te geven aan het hoorrecht van de minderjarige. De redenen hiervoor zijn niet ingegeven vanuit een kostenbesparend gedachtegoed, al kan dergelijk systeem wel desgevallend dit effect genereren.

Bijkomend geeft het systeem, naast de voordelen op het vlak van tijd en afstand, ook het voordeel van risicobeperking. Mogelijkheden voor ontvluchting tijdens, of naar aanleiding van de overbrenging, worden beperkt.

We voorzien voorwaarden welke moeten vervuld zijn om verschijning via videoconferentie toe te laten en er wordt een delegatie aan de Vlaamse Regering ingeschreven om de nadere regels omtrent het gebruik van de videoconferentie te bepalen. De volgende voorwaarden worden bepaald waardoor de deelname van een minderjarige verdachte of delictpleger aan de rechtspleging verenigbaar is met het recht op een eerlijk en openbaar proces: 1) de minderjarige, de jeugdrechter of jeugdrechtbank, het openbaar ministerie, de ouders of de wettelijke vertegenwoordigers van de minderjarige, de opvoedingsverantwoordelijken en de burgerlijke partijen en hun respectievelijke advocaten moeten in de mogelijkheid zijn om iedereen die deelneemt aan de zitting de verschillende partijen tezelfdertijd te kunnen zien en horen zonder technische belemmering; 2) de partijen moeten daadwerkelijk en vertrouwelijk met hun advocaat kunnen communiceren (Memorie van Toelichting)”

Gelet ook op de federale evoluties inzake het gebruik van de videoconferentie als mogelijkheid in zittingen bij de hoven en de rechtbanken en de afstemming ter zake (we verwijzen o.a. naar het advies van de Hoge Raad van Justitie van 1 april jl.), maken we met dit besluit de videoconferentie mogelijk in zeer concrete situaties.

Vanuit Vlaanderen zijn we al langer vragende partij voor het gebruik van videoconferentie voor de zogenaamde Everbergzittingen en de zittingen voor het verlengen van maatregelen voor minderjarigen die in de gemeenschapsinstellingen verblijven, mits voldaan aan de nodige randvoorwaarden. Dit blijkt uit de besprekingen van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht.

Met dit besluit maken we het mogelijk om in alle Vlaamse gemeenschapsinstellingen, met name de gemeenschapsinstelling De Grubbe te Everberg, de 2 campussen van de gemeenschapsinstelling De Kempen te Mol, de 3 campussen van de gemeenschapsinstelling De Zande, via digitale weg te communiceren met de jeugdrechtbank. We zorgen dat ook de sociale diensten jeugdrechtbank hiervan gebruik kunnen maken.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1 definieert de videoconferentie.

Artikel 2 bepaalt het toepassingsgebied van de videoconferentie voor minderjarige verdachten of met andere woorden wanneer kan de videoconferentie toegepast worden tijdens de voorbereidende rechtspleging. Een belangrijk aspect is dat de uitdrukkelijke instemming van de minderjarige vereist is. Ook de jeugdrechter kan te allen tijde, ook in de gevallen beschreven in dit ontwerpbesluit, beslissen dat de minderjarige in persoon verschijnt.

We maken de videoconferentie dus mogelijk voor:

- Verlengingen in het raam van de zogenaamde Everbergwet;
- Verlengingen van het verblijf in de gemeenschapsinstellingen.
- We anticiperen eveneens op de invoering van de gesloten oriëntatie en begeleiding zoals voorzien in het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht.

Vanuit perspectief van de burgerlijke partijen en slachtofferperspectief is het maatschappelijk niet wenselijk om de persoonlijke verschijning te vervangen door een videoconferentie in de fase ten gronde.

Artikel 3 bepaalt de werkwijze om bij de eerste verschijning de uitdrukkelijke instemming van de minderjarige verdachte voor volgende verschijningen bij videoconferentie te verzekeren.

De keuzemogelijkheid om te verschijnen door middel van videoconferentie wordt desgevallend opgenomen in de beschikking van de jeugdrechter. De minderjarige verdachte kan eveneens in de gemeenschapsinstelling, na overleg met zijn advocaat, zijn keuze hiertoe schriftelijk bekendmaken in het daartoe voorziene document, dat aan de minderjarige bij opname in de gemeenschapsinstelling ter beschikking gesteld wordt.”

Artikel 4 vult gewoon aan dat de videoconferentie natuurlijk ook kan ingezet worden voor andere contacten, dan degene met de jeugdrechter of jeugdrechtbank. Bijvoorbeeld gesprekken met externe hulpverleners, de consulenten sociale dienst jeugdrechtbank, contacten in het kader van herstelgerichte interventies,...Dit kan zowel voor minderjarige verdachten in de voorbereidende rechtspleging, als voor minderjarige delictplegers in de fase ten gronde

Artikel 5 bepaalt de vereisten aan de gebruikte technologie.

Artikel 6 bepaalt de datum van inwerkingtreding.

Artikel 7 belast de Vlaamse Minister, bevoegd voor opgroei en de Vlaamse minister voor justitie met de uitvoering van dit besluit.

3.BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorliggend besluit van de Vlaamse Regering heeft op zich geen budgettaire impact. Het regelt de mogelijkheid om via videoconferentie in welbepaalde gevallen te communiceren tussen de gesloten instellingen, de sociale diensten jeugdrechtbank, de jeugdrechtbanken en andere actoren betrokken op de uitvoering van de maatregelen in het kader van het decreet jeugddelinquentierecht.

Concreet is de afstemming met de federale overheid en de recente evoluties aldaar van belang. De FOD Justitie implementeerde recent soft-waretoepassingen (Webex) bij de magistratuur. Het is evident dat de compatibiliteit maximaal is.

Aan Vlaamse kant werden de nodige licenties voor de 3 gemeenschapsinstellingen en alle afdelingen van de sociale diensten verworven, ze werden kosteloos aangeleverd door de FOD Justitie. Concreet betekent dit dat vanuit de gemeenschapsinstelling De Kempen te Mol, De Zande te Beernem en De Grubbe te Everberg specifieke mailaccounts licentiehouder zijn en ook bijv. zelf web ex vergaderingen kunnen inboeken met magistratuur. Dit geldt ook voor de 14 sociale diensten jeugdrechtbank. De operationaliteit werd ook getest in overleg met de FOD Justitie. De testen zijn positief. In De Grubbe, gelet dat hier het meeste zittingen zijn in het kader van de verlengingen binnen de Everbergwet werd ook getest met het gebruik van zgn. polycam-apparatuur.

Op basis van de implementatie in een eerste fase zal het gebruik van de videoconferentie in jeugdzaken geëvalueerd worden naar verdere impact. Hier zal dan tevens de daling van de huidige kosten inzake overbrengingen moeten mee in rekening gebracht worden.

Als bijlage gaat het advies van de Inspectie van Financiën van 14 mei 2020. De inspectie van Financiën verleent een gunstig advies. Voor wat betreft de opmerking inzake de juridische gevoeligheid verwijzen we naar de waarborgen die al in het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht zijn verankerd. De uitdrukkelijke toestemming van de minderjarige is vereist en de rechter kan te allen tijde beslissen dat de minderjarige in persoon verschijnt. Verder kunnen we bevestigen dat de licenties door de FOD Justitie wel degelijk kosteloos zijn aangeleverd. Hierover werden afspraken gemaakt tussen het Agentschap Opgroeien en de FOD Justitie. De licenties zijn operationeel in de gemeenschapsinstellingen en de sociale diensten bij de jeugdrechtbank. Sowieso wordt de huidige kost van het vervoer van jongeren naar de jeugdrechtbank gedragen binnen de beschikbare kredieten. Het is zoals de inspectie van financiën terecht meldt, momenteel niet in te schatten wat het effectieve gebruik van de videoconferentie zal zijn, dit zal de monitoring en rapportage moeten uitwijzen.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

- a) Voorliggend ontwerpbesluit heeft geen weerslag op het personeel, de werkingsuitgaven, investeringen, schuld en ontvangsten van de lokale besturen.

4.VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering over het gebruik van de videoconferentie voor de verschijning van minderjarige verdachten en delictplegers;
- 2° de Vlaamse minister bevoegd voor Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, en de Vlaamse minister bevoegd voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Zuhal DEMIR
Vlaams minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme.

Wouter BEKE
Vlaams minister van Welzijn,
Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding